

Dwieście lat Odrzańskiej Drogi Wodnej

dr inż. Piotr Durajczyk

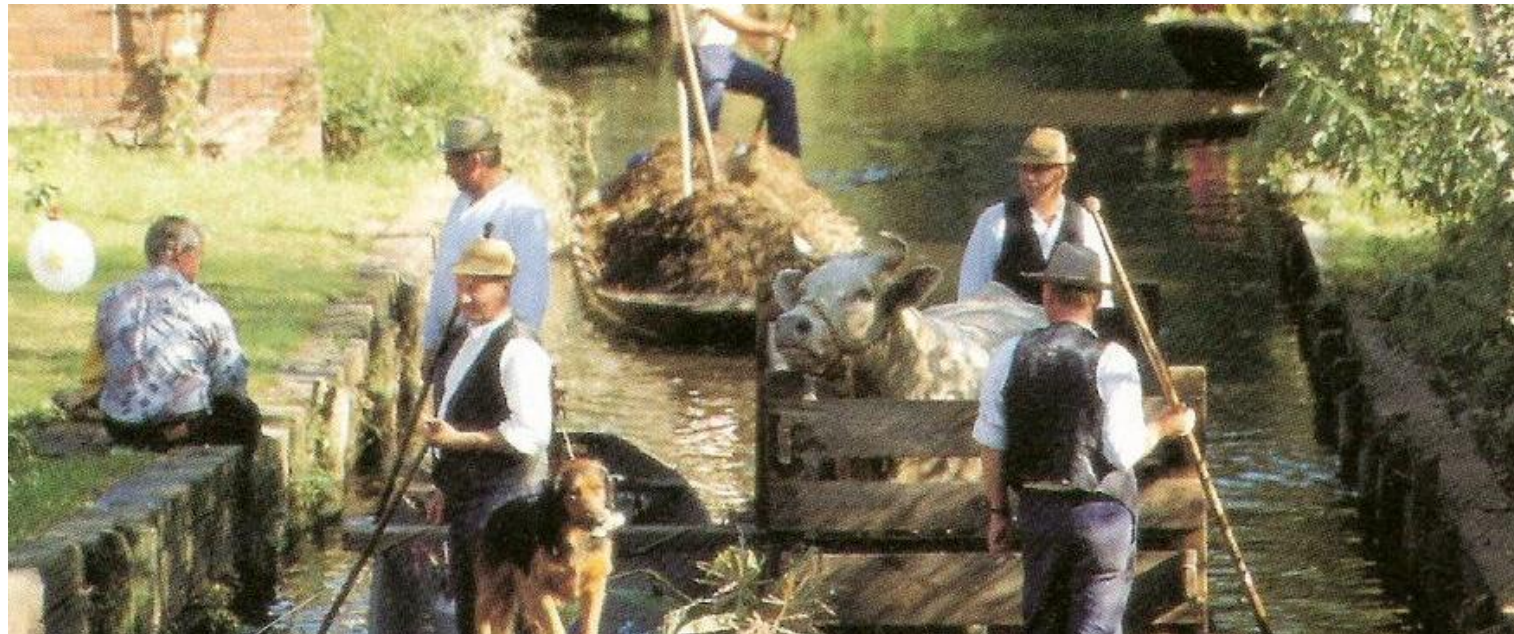
Dyrektor

Urząd Żeglugi Śródlądowej w Szczecinie

dr kpt. ż.ś. Jan Pyś

Dyrektor

Urząd Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu

Dawna Odra nie przypominała
znanej nam dzisiaj

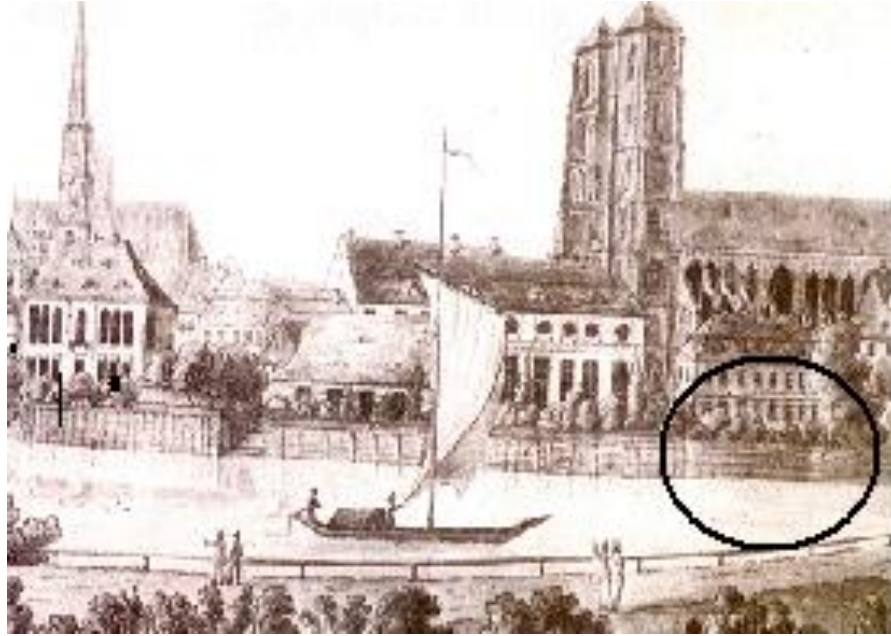
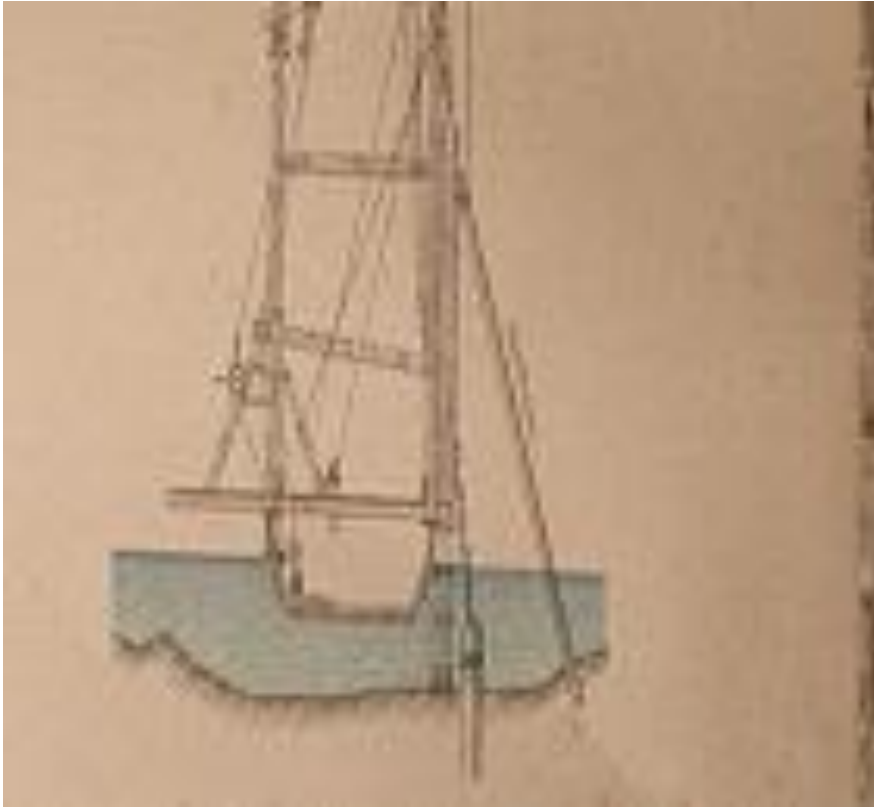
Rzeka w stanie naturalnym

Rzeka zmieniona
przez człowieka

NA PRZEŁOMIE XII i XIII w. ODRĘ ZABUDOWANO JAZAMI WODNYMI I ŚLUZAMI

ODRA BYŁA DOWOLNIE KSZTAŁTOWANA
DĘBOWYMI PALAMI PRZEZ WŁAŚCICIELI
TERENÓW

-

Duży wpływ na rozwój Odry miały zmiany polityczne po 1700:

1711 – wycofanie Szwedów z ujścia Odry

1740-1744 zajęcia Śląska przez Prusy

Sammlung

aller

in dem souverainen Herzogthum Schlesien und
dessen incorporirten Graffschaft Glatz

in

Finantz-Policey-Sachen &c. &c.

ergangenen und publicirten

Ordnungen, Edicten, Mandaten,
Rescripten &c. &c.

welche

von der Zeit der glorwürdigsten Regierung

F r i e d r i c h

August Königs in Preussen *Okla*

als

souverainen obersten Herzogs von Schlesien

vom 1. Januar 1761. bis ult. Decemb. 1763.

herausgegeben.

Siebender Band.

Für Admigl. allergnädigster Freyheit.

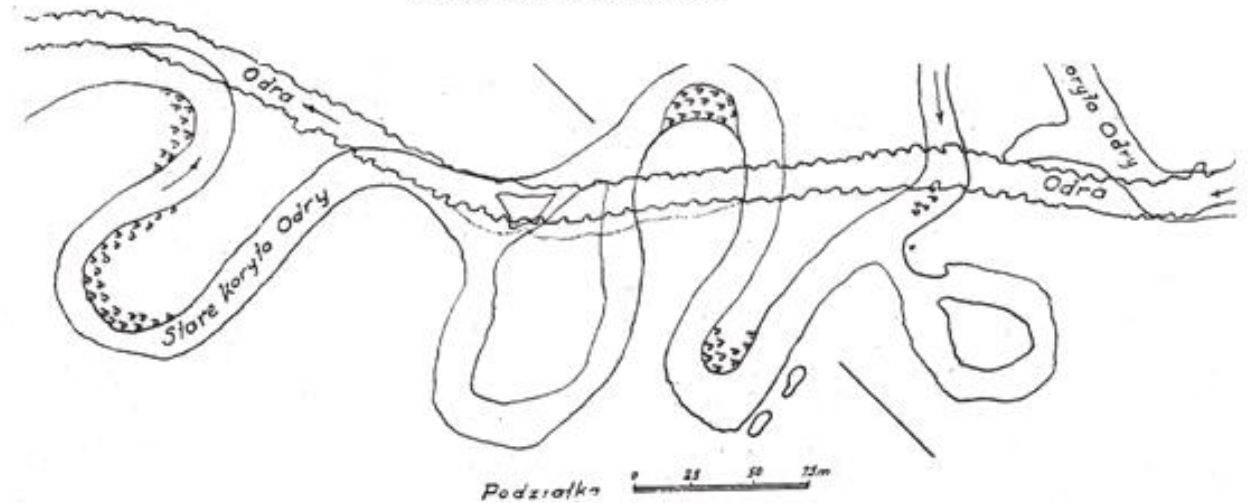
DRUCK, bey Wilhelm Gottlieb Korn. 1767.

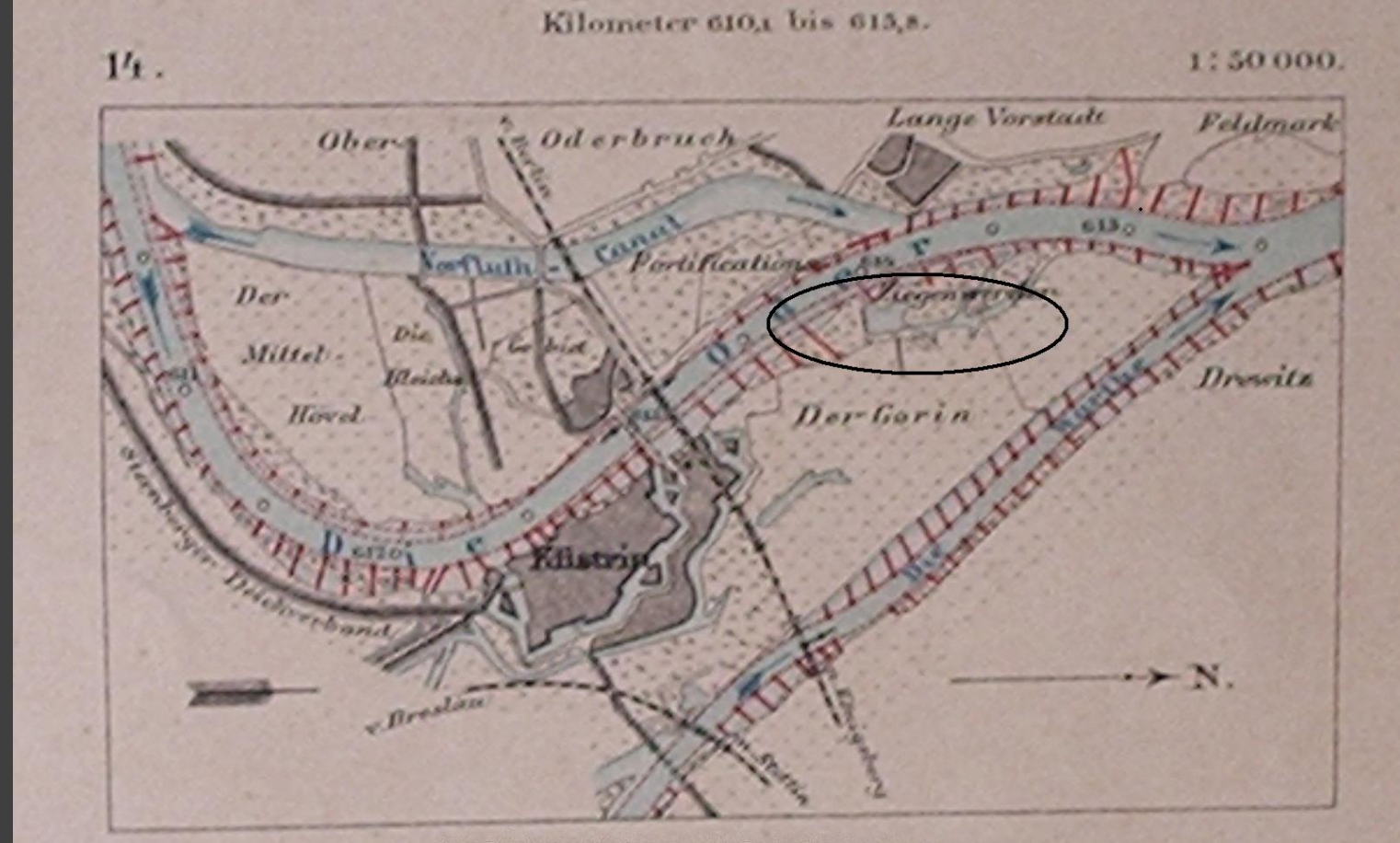
Odrę poddano lekkiej
zabudowie nietrwałymi
budowlami wodnymi a
inwestycje finansowane były
przez właścicieli terenów

Rozporządzenie z 12 września 1763 r.
w sprawie zasad ochrony brzegów rzek i
miejsc obsadzonych wikliną

PRZEKOPY

PIERWOTNY I OBECNY BIEG ODRY
POD CIGACICAMI

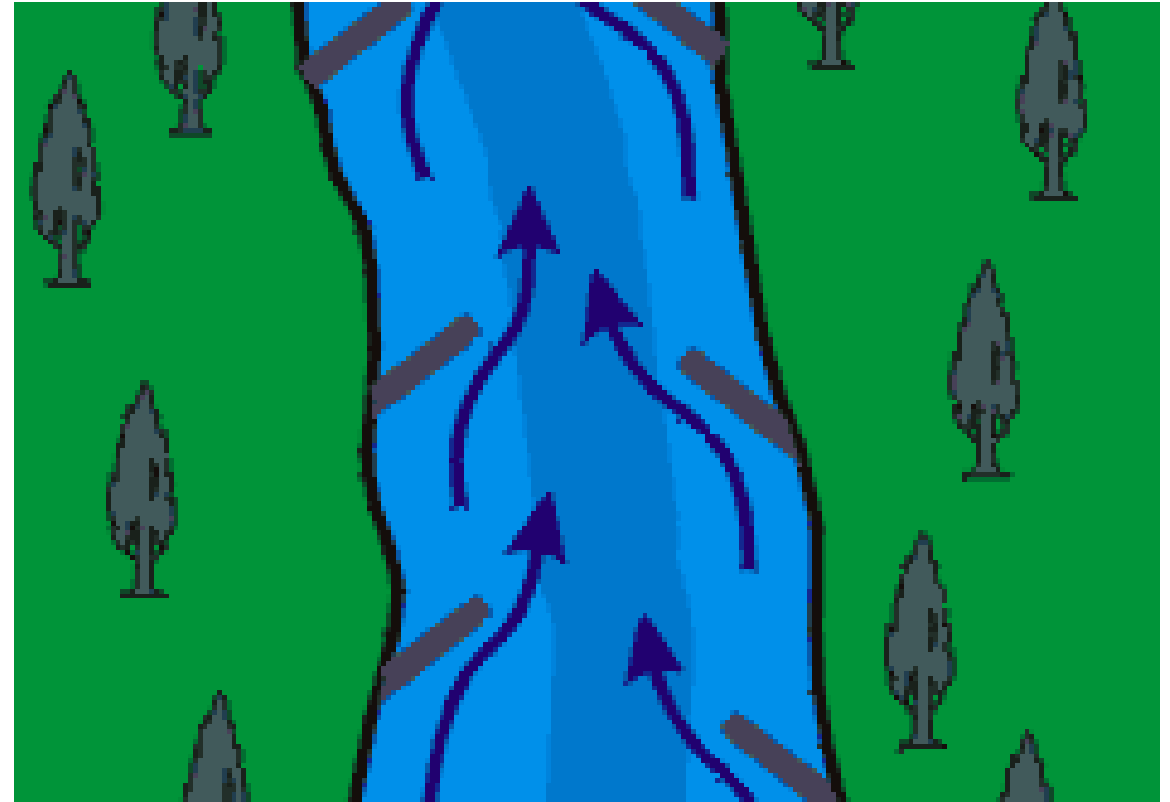
ZAWIKLINOWANIA

•

WZMOCNIENIA BRZEGOWE - FASZYNOWANIE

•

TAMY POPRZECZNE

•

Wpływ na rozwój Odry miały także zmiany polityczne po 1815:

1. To państwa a nie właściciele powinni modernizować rzeki

2. Odra uzyskała status rzeki międzynarodowej.

PROTOKÓŁ BOGUMIŃSKI

Protokół z 7 lipca 1819 r. sporządzony w Boguminie w sprawie przestrzegania zasad przy zabudowie odrzańskiego nurtu. („Protokoll über die beim Ausbau des Oderstroms zu befolgenden Grundsätze”) to pruski akt prawny **o charakterze państwowym** porządkujący sprawy całościowej regulacji rzeki Odry.

Podpisanie tego protokołu uznawane jest za **początek procesu programowej rozbudowy Nadodrza.**

Państwo pruskie zobowiązało się do modernizacji Odrzańskiego Systemu Wodnego, który miał:

- umożliwić korzystanie z Odry poprzez takie **ukształtowanie koryta rzeki**, aby prędkość nurtu utrzymywała parametry pojemności koryta rzeki pozwalające na **kontrolowany przepływ wody**,
- **zlikwidować niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi** w Nadodrze.

PROTOKÓŁ BOGUMIŃSKI

- Istotny zapis, że wszelkie budowle hydrotechniczne regulujące koryto rzeki oraz zabezpieczające jej brzegi, także na terenach prywatnych, będą **finansowane jedynie przez państwo**. Dzięki temu zapewniono spójność zabudowy rzeki.
- Odra widziana była jako **źródło potencjalnego dochodu** w postaci podatków, opłat portowych, rzecznych i transportowych oraz w zjednoczonych już Prusach jako **dobra arteria komunikacyjna o znaczeniu militarnym**.

POWOŁANIE ZARZĄDU REGALACJI RZEKI ODRY 1873 R. Z SIEDZIBĄ WE WROCŁAWIU

1. Inwestycje odrzańskie, żeglugowe, wałowe, portowe
2. Budowa retencyjnych zbiorników wodnych
- Transport rzeczny i nadzór nad żeglugą
3. Utrzymanie i administrowanie drogą wodną
4. Rybołówstwo
5. Opieka nad mostami i promami międzybrzegowymi
6. Sprzedaż usług żeglugowych i piasku

PIERWSZY ETAP ZABUDOWY
ODRZAŃSKIEGO SYSTEMU
WODNEGO

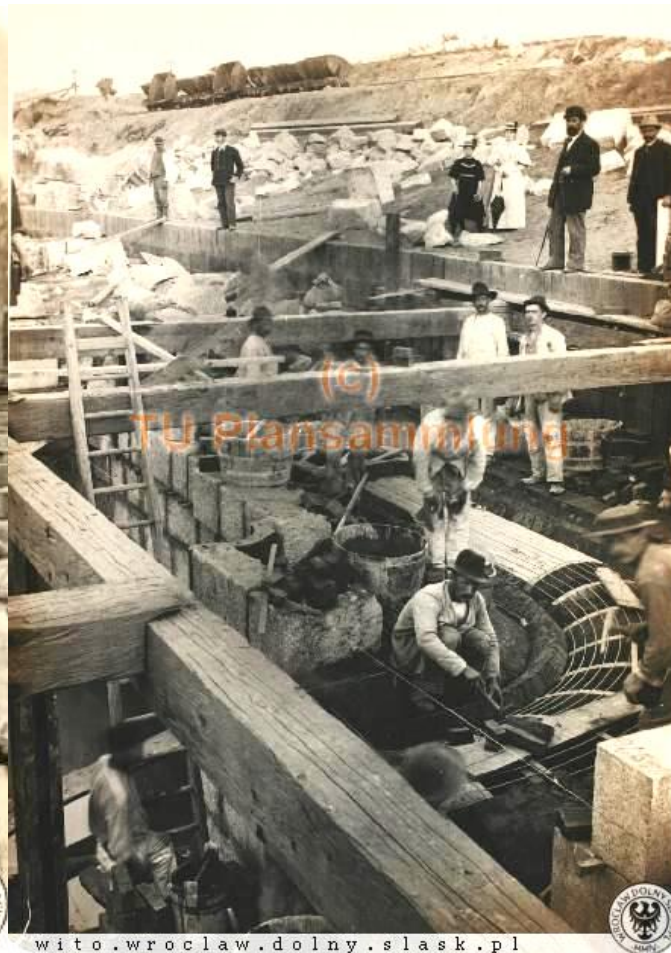
W latach 1891 – 1903 r.
przeprowadzono zabudowę Odry:

- Budowa dwóch nowych śluz poniżej ujścia Nysy Kłodzkiej w Oławie i w Brzegu.
- Budowa dużego portu rzecznego w Koźlu oraz innych portów odrzańskich.
- W części sudeckiej Nadodrza przeprowadzono szereg inwestycji przeciwpowodziowych.
- W ujściowej części Odry podzielenie nurtu rzeki na dwa ramiona: wschodnie i zachodnie.

wito.wroclaw.dolny.slask.pl

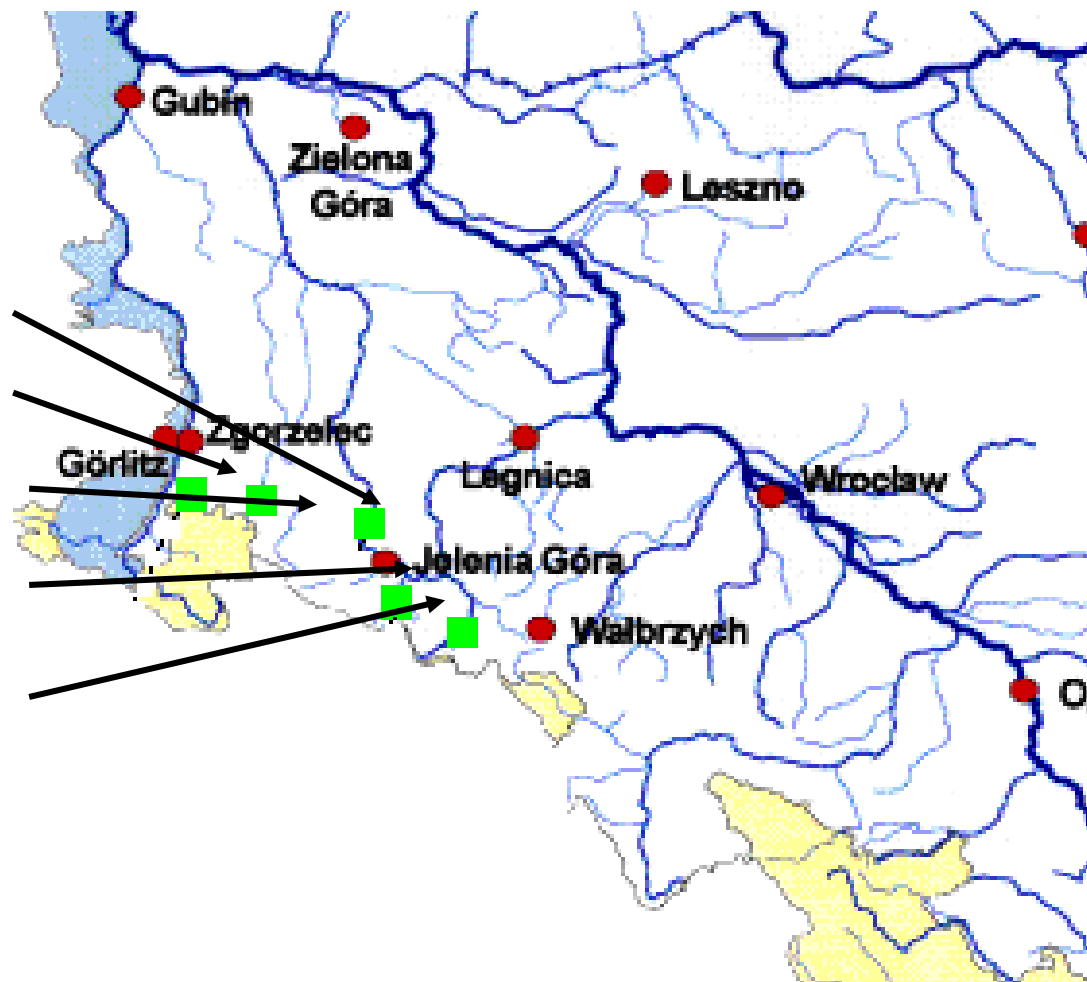
CZĘŚCIOWA KANALIZACJI ODRY

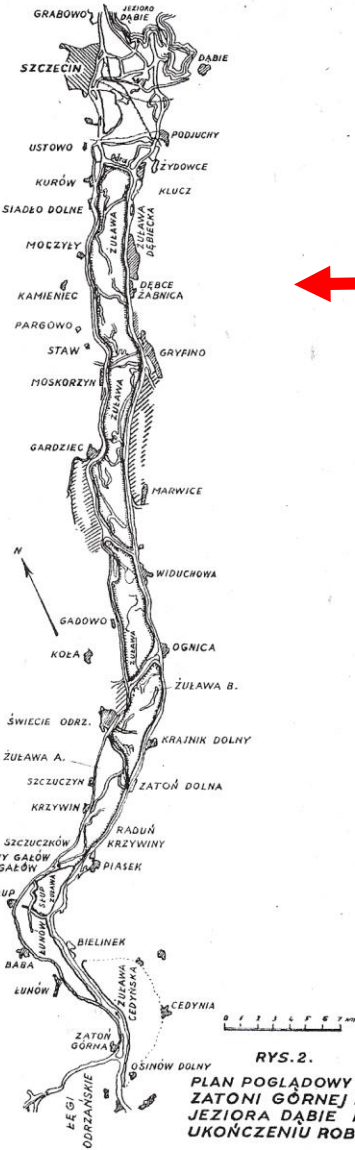
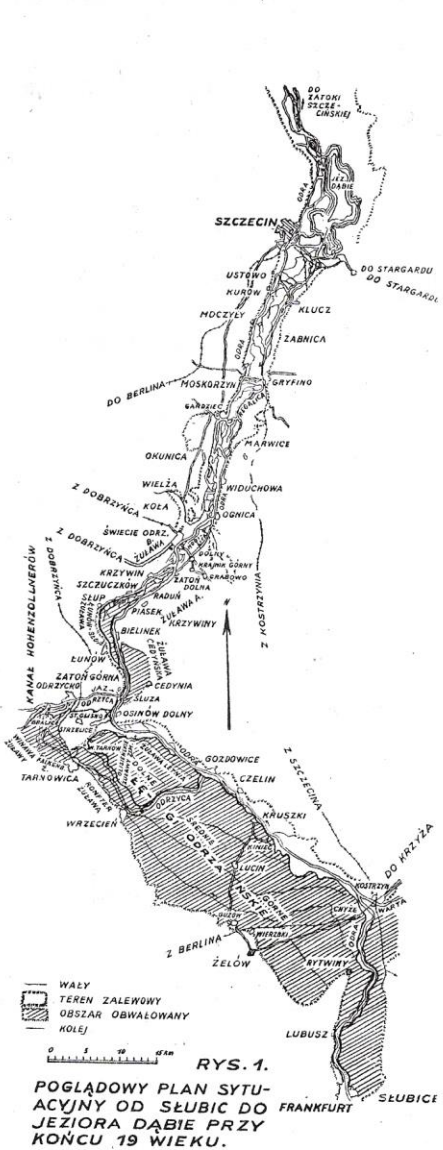
BUDOWA NAJWIĘKSZEGO WÓWCZAS PORTU ŚRÓDLĄDOWEGO W EUROPIE W KĘDZIERZYNIE-KOŹLU

REGULACJA RZEK SUDECKICH I BUDOWA ZBIORNIKÓW

Zbiornik Pilichowice
Zbiornik Niedów
Zbiornik Leśna
Zbiornik Sosnówka
Zbiornik Bukówka

POPRAWA WARUNKÓW HYDROLOGICZNYCH DOLNEJ ODRY

DRUGI ETAP ZABUDOWY
ODRZAŃSKIEGO SYSTEMU
WODNEGO

Drugi etap rozbudowy
odrzańskiego systemu realizowany
był w latach 1906-1944. :

- Rzekę skanalizowano według nowej koncepcji od Koźła do Wrocławia
- We Wrocławiu wybudowano liczne zabezpieczenia przeciwpowodziowe oraz Kanał Nawigacyjny, Śluzy Rędzin i Opatowice
- Poprawiano warunki hydrologiczne na Odrze środkowej
- Budowano żeglugowe zbiorniki retencyjne
- Modernizowano i budowano nowe porty i drogi wodne

POWÓDŹ 1903 R

ROK 2019 – rok Odry

Bieżące informacje na temat planowanych wydarzeń i imprez na stronach urzędów żeglugi śródlądowej w:

- **Szczecinie** <https://szczecin.uzs.gov.pl/>
- **Wrocławiu**: <http://www.wroc.uzs.gov.pl> .

Dziękuję za uwagę

dr inż. Piotr Durajczyk

Dyrektor

Urzędu Żeglugi Śródlądowej w Szczecinie